

בבריינים צעירנים!

עגון. כאשר החלו הריקודים העממיים, השתררה בין נערי עגון מבוכה כללית, והנערות הן שהיו צריכות לעשות את הצעד הראשון לקראת הנערים.

★ ★ ★

יורים בדיקה

ביקור הניכוח הכפר הירוק הוא תופעה יוצאת דופן בחיי עגון. במציאות היומיומית של חניכיו אין נערות. יש רק נערים. ובאין נערות — מה עושים? את התשובה יכולתי לנחש עוד לפני שהגעתי למוסד, אולם ביממה הראשונה שם לא יכולתי לקבלה בבירור מפי הנערים. רק מאוחר יותר הצטיירה התמונה לכל פרטיה, מתוך עשרות שיחות גלויות עם חניכים, מדריכים ומנהל המוסד עצמו. הפתרון לחוסר בנות נמצא בפעילות הומוסקסואלית נרחבת-למדי.

בלילה השני לשהותי שם, ניגש אלי רמי. רוצה לבוא איתי לנשום קצת אויר נקי בחוץ? שאל. עניתי כי איני מוכן להפר שום נוהל של המוסד, ביוחד שבמשך שהותי שם דיני כדונו — איני רשאי לצאת ללא אישור. הוא ניגש לסגן המנהל וכעבור דקה חזר: זה בסדר, יש לנו רשות לצאת. אבל רק לסיכוב, ליד המוסד.

יצאנו. רמי נשם את האויר הצונן: „אה, זה טוב. שמת לב שהאויר כאן שונה מזה שבתוך המוסד? שילנו בחשיכה. „יש לך בחורה? שאלתי אותו. „לי דווקא יש,“ השיב, „היא היתה כאן בלילה המסיבה עם הכפר הירוק. המנהל נתן לה רשות מיוחדת לבקר.“ רציתי לדעת אם היו עוד חניכים במצבו. „לא, אני היחיד שיש לי חברה קבועה.“ מה, אם כן, עושים הנערים האחרים? רמי השתק לרגע, ואחר ענה: „הם מסתדרים בינם לבין עצמם.“ ההתפתחות אינה משתנית כמעט. היא מתחילה ברגע בו מגיע עצור חדש למחנה. אם הוא צעיר וקטן במיוחד, אין ספק כי תוך שבוע יעשה נסיון להשתייח. „מי עושה זאת? הגדולים. יש כאן כמה חברה גדולים, שחושבים שכל העולם שייך להם. הם תופסים ילד קטן כזה, מכניסים אותו לחדר, ועושים איתו מה שהם רוצים. אם הוא צועק — סותמים לו את הפה. אומרים לו שאם ילך להלשין למנהל — יריצו בו מכות רצח.“

בדרך כלל שותק הנער. לעתים קרובות הוא בורח מן המוסד, אך סופו תמיד להיחפש ולהיות מוחזר. סיפר לי רמי: „פעם תפסו חמישה חברה ילד קטן, חתכו לו את המכנסים בסכין-גילוח. הוא לא צעק ולא כלום, שם היה כבר רגיל.“ נער אחר, אחד האשכנזים המעטים במחנה ואחד הצעירים ביותר שם, עבר את הנסיון הגורא. ובמשך תקופה ארוכה פחד לספר למדריכים. לבסוף לא יכול היה לסבול יותר. ביחוד היה דווח תמיד מסוים מבין המבוגרים. יום אחד פנה למנהל וסיפר לו על הנעשה. המבוגר בודד בחדר משלו, ממנו אין גישה חופשית ליתר החדרים אחרי כיבוי האורות. היה ברור כי פעילותו נתגלתה.

למחרת ערב המבוגר לאותו נער, דרש ממנו להתמסר לו. הנער סירב. התפתחה קטטה בין השניים, בחצר הפנימית של המוסד, מתחת לחלון דירתו של המנהל. המבוגר אחזר-הסירוק נטל קרש שומרי, היכה בו את הנער, חתך לו את השפה התחתונה. הנער נשלח לטיפול במרפאה ואילו הרוקף נשלח לשלושה חודשי מאסר בבית-הסוהר בתל-מונח. וזהו דוגמה קיצונית למה שעלול לקרות בעולם זכרי מנותק. לרוב אין יחסים בין נערים בגיל זה יחסים הומוסקסואליים במובן המגובש של המלה. אלה הם יחסים המתפתחים חים לא מתוך חוסר גישה אמציונאלית אל המין השני, כי אם מתוך חוסר גישה מעשית. מחנכים ופסיכולוגים שונים רואים בהם ששועף חולף. ברגע שחניכיו עגון משתחררים וחוזרים לחברה דרמינית, ומתרגלים אליה, מתפתחים הם בצורה נורמלית לחלוטין. קומץ קטן מאד מבין החניכים הם הומוסקסואלים אמיתיים. המדריכים, המכירים אותם, מנסים לבודד אותם מיתר הנערים, להסביר „בני-זוגם“ כי מעשים אלה מהווים השפלה ופגיעה בגבורותם. הם גם משייחים השגחה מכסימלית שמעשים אלה לא יבוצעו. אולם כאשר שני הצדדים מסכימים — אם מצוון, אם מאונס — תמצא תמיד הומונות לבצע את המעשה מבלי שהמדריך ירגיש בכך.

המדריך יכול לקרוא לנערים לשיחות הספה והסבר, הוא יכול לערם מיכשולים מעשיים, הוא יכול לבודד את ההומוסקסואליסט המושבע. אילו יכול היה לסלק לחלוטין נערים כאלה, יתכן ואחוז המקרים היה יורד בהרבה. אולם נער כזה אפשר לשלוח רק למוסד של חולי-נפש. לשם טיפול פסיכיאטרי ממושך. לשם כך דרוש ציראשפוז של בית-משפט, וגם אז יכול מנהל בית-החולים — כפי שהוא אמנם עושה זאת במקרים רבים — לסרב לקבל את הנער, בטענה שאין מקום עבורו בבית-החולים. כך נשארת ההסברה וההשפעה האישית נשק אחרון וכמעט-יחיד בידי המדריכים.

★ ★ ★

סכין שדופה במטבח

רהשפעה האישית היא נשק חשוב מאד בידי המדריך, בכל שהיה-החיים במוסד. אין הוא מהלך מוזניין בין החניכים-הצעירים, הוא רשאי להשליט סדר בעזרת מכות, ואם נער מסרב למלא פקודה, אין צינוק עבורו. עד לפני שנתיים, היה אמנם נהוג צינוק בעגון. אולם הסתבר כי הנידון לצינוק חי חיי תפנוקים: הוא מתבטל כל היום, וחבריו דואגים למחסורו בסיגריות. על כן בוטל הצינוק. וחדר-הבידוד משמש רק מקום-אחזקה זמני, כאשר מתעורר צורך לבלוע נער לפני העברתו לבית-סוהר או לידו המשטרה.

אין גם עונשים בוגר. יש לדברי המנהל, „תגובות“. נער יצא לחופשה ולא חזר במועד הרשום על תעודת-החופשה שלו? המנהל „מגיב“ באימתן חופשה משך תקופה ארוכה. נער ברח דרך חור בגדר המנהל „מגיב“ בשלילת מנת הסיגריות שלו. דבר אחר אין המנהל לעשות: הרמת יד על הנין. לעתים, סופג אמנם אחד הנערים סטירה-לחי או סנוקרת, אולם רק במקרים נדירים, כאשר תגובה ספונטאנית זו היא היחידה שהוא מסוגל להבין. די גם להתבונן בחדר-המדריכים כדי להיחכה, שרובם היה יוצא מוכה מכל התמודדות-אגרופים עם הנערים. ואמנם, במקרים של אלימות, הסיכויים הם לרוב כי הנערים הם שהתנפלו על מדריכיהם.

לפני חודשים אחדים, למשל, הותקף האפסנאי של המעון עליידי אחד הנערים. הנער, שעבד בתורנות במטבח, נשלח עליידי השבתי למחסן האספקה. האפסנאי ציחה על הנער להישאר למחסן. הנער נעלב, לא ציית. כעבור שעה קלה בא האפסנאי עצמו למטבח. הנער הורה לו: „עכשיו אתה תצא מכאן. במטבח אני בעל-הבית ואתה תצא החוצה!“ האפסנאי נדהם מדרשת הנער, התפתחה מריבה קולנית. הנער נטל סכין מבוה, ובמהירות הלך תקף את האפסנאי. הסכין פצעה את העובד בלסתו, ורק כנס ניצל מהאפסנאי מפגיעה קטלנית. הנער הובא למשפט, אולם מאחר והיה יסוד להאמין כי נגרר למעשהו עליידי הוראת האפסנאי, הסתפק השופט בהטלת חודש מאסר-על-תנאי, לפי המלצת המנהל.

מקרה אחר אירע לא מזמן. רמי גילה כדור של רובה. הוא פירק את התמייל, אסף את אבקי-השריפה. ניגש אליו הגילוב של המוסד. „תן לי את האבק!“ דרש. רמי סירב. מדריך התערב בין השניים, החריס את החומר בעצמו. הדבר הרחיב את דמו של הגילוב, שחלם באגרופים בפני המדריך. המדריך נפל ארצה. אך הגילוב המשתולל לא הרפה ממנו, המשיך להכותו ולבעוט בו. „אם הייתי שותק למעשה זה“, הסביר לי המנהל, „הייתי מסכן את מצב העובדים במוסד. כל נער היה רואה את עצמו חופשי להתנפל על מדריכיו.“ הגילוב הובא למשפט, נידון לחודשים מאסר בתל-מונח.

במקרה אחר, התפתח ויכוח בין המדריך-לנגרות לבין אחד מתניכיו. על אף שהחנין הצהיר לא פעם על חיבה למדריכו, איבד הפעם את עשתונותו, חטף פטיש משולחן העבודה והתנפל על המדריך. המדריך ניסה להתמקק, מעד וקצע שריר בגללו. מקרה אחר

בן למשפחה פועלים מסודרת מיפו, החל בגיל צעיר מאד בגניבות. במוסד הגיע למעמד מיוחס של עובד-חוק. הוא קם מדי בוקר בחמש, נוסע לבית-הוריו ביפו, אוכל ארוחת-בוקר שם, מחליף את בגדיו והולך לעבוד במסגריה סמוכה. אותו ערב שבו ישנתי בחדרו, היה נרגש ומלא ציפיה. בקול ערב שר שירים ספרדיים וצרפתיים, סיפר על תקוותו הגדולה המפעמת בו: בעוד יומיים יובא בפני ועדת השיחרורים, שתדון בבקשתו להשתחרר אחרי שנה של התנהגות טובה במוסד. סיכוייו להשתחרר היו טובים מאד.

★ ★ ★

הוי רותי הקטנטונת

אתה יודע, שלום? השארת את חלון המכונית שלך פתוח כל היום? פנה אלי אחד מהחמישה. „או מה?“ שאלתי. „היו שם סיגריות“, הסבירו לי חמישתם ביחד, „זה דינגדג לחברה בידיים. אל תשאל, היו כאלה שכבר הכניסו יד בשביל לחסוב את הקופי-סה. אבל האחרים לא נתנו להם. אמרו שאתה אורח שלנו, ואסור לנגוב מארז. אחד אמר: נתנו רק לראות אם הקופסה מלאה או ריקה. נתנו לו. הוא פתח את הקופסה לעיני כל החברה. הריח לאט-לאט את הסיגריות שהיו בפנים, והחזיר אותה למכונית. היינו בטוחים שהשארת אותה שם כדי לבדוק אם נגנב אותה או לא.“

הראיתי עניין באותו כבוד-גנבים. „בסה, אצלנו יש חוקים גם כן. בשכונה שליד המוסד, למשל, אנתנו לא נגנבים. לפני כמה חודשים ברחו לפנות בוקר שני חברה מכאן. הם עיקמו את סורגי החלון, קשרו שתי שמיות והסתלקו. הם לא גנבו בשכונה, רק הלכו רחוק והתפרצו לבית-מלון. זה המנהל הכניס לנו לראש — שאסור לירוק לתוך הצלחת שאנתנו אוכלים ממנה. אבל יש גנבים בתל-אביב שיודעים שכאן יש מוסד עגון, והם מכבדים עים גניבות בסביבה — בנופים, במלון השרון או אכדיה — ויודעים שדבר ראשון שה משטרה תחשוב זה שאחד מהחברה מהמוסד ביצע את הגניבה. פעם אפילו החלטנו שאנתנו בעצמנו צריכים לתפוס גנבים כאלה ולמסור אותם למשטרה, אבל ראינו שאין לנו שום אפשרות כזו.“

בחורף חלה הפוגה כללית בפעילות הומוסקסואלית של חניכיו עגון. אך משבא האביב, מורגשת חסיסה בכל פינה. „אתה פעם? כן בקיץ?“ שאלו אותי, „עומדות כאן אלפי מכוניות דה-לוקס. באים זוגות להתרחץ בים או להתמוזז באיוו פינה שקטה. מסינא-עלי עד מלון אכדיה — שורה ארוכה אחת של פרייבטיס. או באים החברה ומחפשים מה אפשר

את שלום כהן

„העולם הזה“ מביע את תודתו לכל אלה אשר עזרו לו בהכנת כתבה זו, ובמיוחד לר"ר גיורא לוסן, מנהלו הכללי של משרד הסעד, לגברת בתיה הופמר, הממונה על המעונים במשרד הסעד, למר טיבי גרוס, מנהל מוסד „עוגן“ וכן לעשרות המדריכים והי חניכים במוסד זה, אשר שיתפתו-דומה בהכנתה של כתבה זו.

לסחוב מהמכוניות — בגדים, ארנקים, טרניוסטורים — מה שיש. רוב הגניבות מבצעים גנבים מתל-אביב, שבאים לכאן במיוחד. אבל גם כמה מהחברה שלנו לא יכולים להתאפק והם יוצאים החוצה לבדוק את המצב.“

קול טיסע את המספר בחשיכה: „מה אתה מתייש להגיד את האמת? אלה שהולכים לנגוב מהמכוניות — רק בודדים. רוב החברה לא מתעניינים במכוניות, אלא בנוסעים. הם מסתובבים על שפת-הים ומחפשים זוגות שמתמוזזים. לפעמים הם סותמים את הארנק מכיס המכנסים, אבל בדרך כלל הם מדעיפים להסתכל. אתה יודע מה זה לראות אשה במצב כזה?“

חשתי כאילו זרם חשמלי עובר בכל החדר. „אך, אשה! אשה!“ נאנח גברכר באחת הפינות, „מה שהיית עושה לה אם היו מביאים לי אשה עכשיו!“ התרגשות בלתי-מוסמית עברה גלים-גלים בכל משפט. צחוק הנערים נעשה היסטרי-כמעט, הדיכור מהיר וחסר-מעצורים, החלומות הגלויים לבשו צבעים אירוטיים קיצוניים. אפילו השייכים השתנו. אם קודם שר שכני תאלאגניה, שאל אותי עתה אם אני מכיר את השיר רותי הקטנטונת. משענית בשלילה, החל לפום בליחי כל יתר החברה: „הוי רותי הקטנטונת / הורדי הכותונת / אם את מזועה / הורדי חזיה.“ חרוז אחר חרוז הפחית את רותי ערומה, ביצעו בה את זממם הלירי.

הגעגועים למין החלש העבירו אותם על דעתם, עד שלא יכלו להבדיל בסיפוריהם בין מה שעשו באמת לבין מה שחלמו לעשות. סיפור רדף אחר סיפור דמיוני, הפנטזיה והמציאות היו כאחת. „כשאני יוצא לחופש“, סיפר מסל, „דבר ראשון אני הולך לזונה. עושה שמונה עשרה מספרים עד שהיא אומרת די אין לי כוח!“ חבריו האזינו בנושימה עצורה לכל מלה. „ואיך אני נראית כשחזרתי מחופש בשבוע שעבר?“ שאל רמי, כשקולו נחנק מרוב גאחה רגשנית. חבריו העידו לזכותו: „יא אלה, הוא בקושי יכול היה לעמוד על הרגליים. בא חיתור כמו מת.“

תחילה רצו לעשות עלי רושם בסיפוריהם, אך כעבור רבע שעה שכחו את נוכחותי. הם אפילו חדלו לעשות רושם איש על רעהו, דיברו למען עצמם. הם העתיקו את חלומותיהם לשתף הזכרונות, ניסו לשכנע את עצמם שאמנם עברו חלומות אלה כאחיות אמיתיות. שכני משמאל, עובד-החוק, היה בעל נשמה רומנטית. „כל הילה חולם רק על לדיה שלו“, סיפרו עליו. מי זאת לדיה שלו? „זונה אחת מיפו.“ וכדי לאמת את דבריהם, החל נאנח בקול רועד: „אף לדיה, לדיה, ינעול דינגדג לדיה! אני נותן את החיים בשביל לדיה איתך!“

מעודדים, סיפרו החברה על תעלול שביצעו עם לדיה. „אין החברה מתו עליה כשביקרה אצלי?“ שאל שכני. „באו אלי אחד-אחד והתחננו שאסור להם פגישת איתה. אחד היה מוכן אפילו לתת עשרים לירות. אבל היא אמרה מה פתאום? וזה מסל, עארם, הוא אמר לה גודא תראי את החדרים שלנו. כשכל החברה היו עסוקים במועדון, הוא הכניס אותה דרך הגדר והביא אותה לחדר שלו. מכר את הנעלים שלו ונתן לה חמש וחצי לירות.“ התיאור היה כה ריאליסטי וחי, שהכוב זעק ממנו לשמים. ואמנם, למחרת, בא אלי רמי: „אל תאמין למה שסיפרו על הבחורה בחדר שלנו. סתם נכנסו לאכסטה והתחילו לפנטז.“

גם ללא וידויו של רמי, היה ברור כי רק חלק קטן מיושבי עגון ידע אשה בחייו. אך גילם הוא גיל ההתבגרות, כאשר כל חושיו של הנער ערים ומתפתחים. בא הוא במגע חופשי עם נערות ושיים, מוצא פורקן כלשהו למיטען הרגשי המצטבר בו. אולם בעגון, בין גדרות-התהיל וחבריו הזכרים, אין הוא מוצא פורקן טבעי. הניתוק מן המין השני מטביע את חותמו בכשר התנין ובנפשו, עד כי בהימצאו בין נערות, אין הוא יודע לרוב כיצד להתנהג עימן. לפני שבועות אחדים הצליח מנהל המוסד לארגן מאורע חסר-תקדים בחיי עגון: מסיבה משותפת בין חניכיו לבין חניכי הכפר הירוק, במועדון של